

E vote – Kick-off

➤ Aurélie Herkenne

FOD Binnenlandse
Zaken

12 januari 2023

1. Context
2. NRB-aanbod
3. Aanpak
  - › Bedrijfsarchitectuur
  - › Applicatie- en technische architectuur
  - › Opportuniteiten en oplossingen
  - › Migratie en planning
  - › Business Case
  - › Eindrapport
4. Projectplanning
5. Het team
6. In de praktijk
7. Bijlage - Deliverables

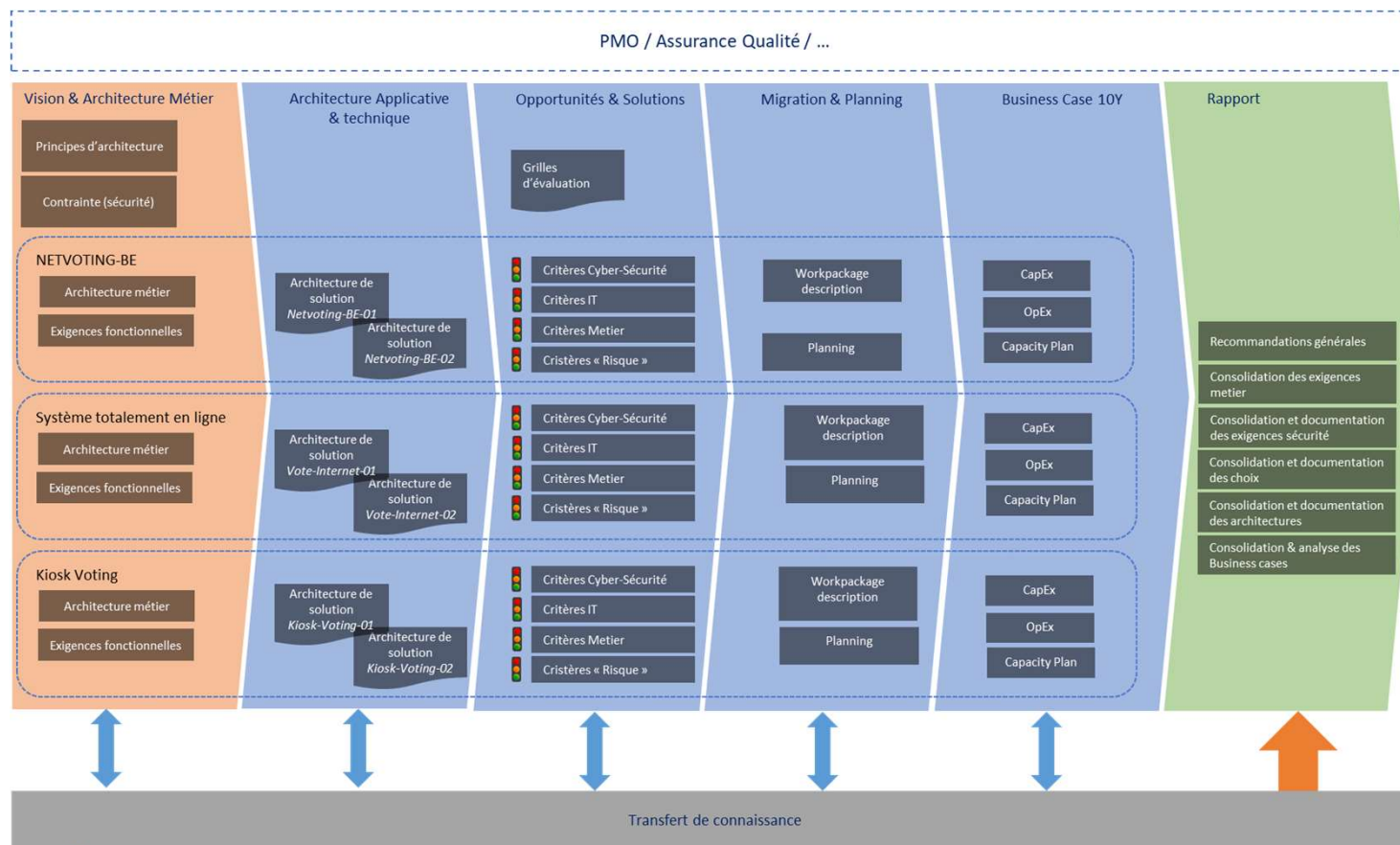
1. Context & Doelstellingen van de studie

- › Dankzij het interuniversitaire project Netvoting-be (J.-B. Pilet et al., Étude sur la possibilité d'introduire le vote Internet en Belgique, elections.fgov.be, 2020)
  - › Gedetailleerde inventaris van de ervaringen met online stemmen in vijf landen
  - › Uitlichting van drie verkiezingssystemen
    - › Hybride online stemsysteem
    - › Volledig online stemsysteem vanop afstand
    - › Online stemsysteem in een stembureau (Kioskstemsysteem)
- › Voor deze drie conceptuele systemen wil de aanbesteder een reeks specificaties voor het geval het project in de toekomst wordt geïmplementeerd
  - › de functionele vereisten
  - › de vereisten op het vlak van beveiliging en cyberveiligheidselementen
  - › de vereisten inzake integriteit, vertrouwelijkheid, verifieerbaarheid, transparantie en monitoring
  - › een realistisch tijdschema voor de ontwikkeling van dit systeem
  - › een raming van de globale kostprijs van de infrastructuur en de ontwikkeling, uitgesplitst per module (CAPEX + OPEX)
  - › een capaciteitsplan inzake middelen voor de implementatie
  - › een raming van de kosten voor onderhoud, audit en controle van de oplossingen (OPEX)

2. NRB-aanbod

- › IT-roadmap gebaseerd op de volgende methodologieën
  - › TOGAF (bedrijfsarchitectuur)
  - › Design Thinking (definitie van bedrijfsvereisten)
- › Missie in samenwerking met CIVADIS, dat al veel ervaring heeft (Martine, enz.)
- › Missie gericht op stemmen via internet op **federaal** niveau
  - › Voorstel voor het opnemen van de gewesten en rechtbanken van eerste aanleg in de context van de bedrijfsarchitectuur
    - › GO/NOGO?

3. Aanpak

Bedrijfsarchitectuur

Functionele vereisten

› Verduidelijken

› Why?

- › Verduidelijking van de geschiedenis van bestaande oplossingen en identificatie van frustraties/problemen met deze oplossingen.
- › Verzameling van de individuele behoeften van elke stakeholder.

› How?

- › Vragenlijst voor het faciliteren van de workshops en interviews
- › Individuele interviews met verschillende vertegenwoordigers

› What?

- › Verslag van de geconsolideerde interviews

› Who?

- › Business Analysts Civadis / NRB
- › Bedrijfsdeskundigen -> TBD

› Bedenken

› Why?

- › Definitie van klanttrajecten (of "Customer Journeys") en serviceblauwdrukken voor de drie geïdentificeerde systemen
- › Verduidelijking van de functionele vereisten om deze verschillende trajecten aan te pakken.

› How?

- › Workshops – Co-creatie – Collectieve intelligentie
- › Formalisering van de resultaten in de vorm van Business Requirements

› What?

- › Blueprint-service (3)

› Who?

- › Architect
- › Business Analyst (NRB/Civadis)
- › Bedrijfsdeskundigen -> TBD

› Ontwikkelen

› Why?

- › Samenvoeging van functionaliteiten in een bedrijfsarchitectuur met nadruk op bedrijfsfuncties en -processen
- › Identificatie van de sterke en zwakke punten van elk systeem

› How?

- › Modelleren in een architecturaal referentiekader (Archimate-standaard)
- › Architectuurbeoordeling door bedrijfsexperts

› What?

- › Business Architecture (3)
- › Vergelijking van de sterktes en zwaktes

› Who?

- › Architect
- › Business Analyst (NRB/Civadis)

Applicatie- en technische architectuur

- › Het doel van deze fase is om verschillende architecturen te ontwikkelen
  - › Toepassingen: softwareoplossingen, interacties tussen applicatiecomponenten, enz.
  - › Technieken: infrastructures en/of infrastructuurdiensten die applicatiecomponenten en -diensten ondersteunen.
- › Hoofdactiviteiten:
  - › Definiëring van de architectuurprincipes
  - › Definiëring van de veiligheidsbeperkingen
  - › Definiëring van de toepassingsoplossingen (max. 2 per systeem)
  - › Benadrukking van de verbanden tussen de architecturen en de functionele architectuur, evenals van de reactie op de veiligheidsbeperkingen
  - › Benadrukken van de integratie van de oplossingen in het globale stelsysteem (Martine, SmartMatic, Patsy, enz.)
- › Deliverables
  - › Vereisten inzake veiligheid & cybersecurity
  - › Vereisten inzake integriteit, vertrouwelijkheid, verifieerbaarheid, transparantie en monitoring
  - › 2 doelarchitecturen per systeem, gemodelleerd en gedocumenteerd in een architecturaal referentiekader (Archimate-standaard)
- › Belangrijkste hulpmiddelen:
  - › Veiligheidsexperten
  - › Functionele architecten & analisten

Vereisten inzake
(cyber)security

Vereisten inzake
integriteit,
vertrouwelijkheid,
verifieerbaarheid,
transparantie en
monitoring

Opportunities and solutions

- Doel: selectie van de beste oplossing (doelarchitectuur) voor elk systeem

Hoofdactiviteiten:

- Definitie en validatie met IBZ van de zakelijke, IT-, risico- (beveiliging) en financiële evaluatiecriteria
- Evaluatie van de 6 voorgestelde architecturen
- Selectie met IBZ van het voorkeursscenario voor elk systeem
- Documentatie van de doelarchitectuur die voor elk systeem is geselecteerd

Deliverables

- Evaluatieoosters
- SWOT per scenario en aanbevelingen

Scenario	System	Component	Value	Weight	Score
S1	Security / Authentication	Oracle IAM	100	10	1000
		Customer Self Service Portal	100	10	1000
		Oracle Service Bus	100	10	1000
		Oracle Bpel PM	100	10	1000
S2	Portal	Oracle IAM	100	10	1000
		Customer Self Service Portal	100	10	1000
		Oracle Service Bus	100	10	1000
		Oracle Bpel PM	100	10	1000
S3	ESB	SAP Identity Management	100	10	1000
		Sap Portal	100	10	1000
		Sap PI	100	10	1000
		Sap IDE-X	100	10	1000
S4	Orchestration	Third Party MDM	100	10	1000
		Sap Billing	100	10	1000
		Sap ISU Customer Man	100	10	1000
		Sap BO Streamer Ana	100	10	1000
S5	Settlement	SAP Identity Management	100	10	1000
		Sap Portal	100	10	1000
		Sap PI	100	10	1000
		Sap IDE-X	100	10	1000
S6	Gridfee	SAP ISU EDM	100	10	1000
		Sap Billing	100	10	1000
		Sap ISU Customer Man	100	10	1000
		Sap BO	100	10	1000
S7	Contract Management	SAP Identity Management	100	10	1000
		Sap Portal	100	10	1000
		Sap PI	100	10	1000
		Sap IDE-X	100	10	1000
S8	Shared Reporting	SAP Identity Management	100	10	1000
		Sap Portal	100	10	1000
		Sap PI	100	10	1000
		Sap IDE-X	100	10	1000

Migratie en planning

› Doelstelling:

- › Detailleren van de activiteiten voor implementatie
- › Ramen
- › groeperen in work packages
- › Voorstellen van een planning

Realistisch tijdschema voor de ontwikkeling van de verschillende systemen

Capaciteitsplan inzake middelen voor de implementatie

› Hoofdactiviteiten:

- › Documentatie van de activiteiten voor de implementatie
- › Raming van de implementatie-inspanning per functionaliteit
- › Groepering van de activiteiten in work packages
- › Voorstel van planning
- › Validatieworkshop

Fiche Projet

ID	Nom du projet	Green / Eco	Risque	Complexité	Priorité
Objectifs		Périmètre & Livrables			
Utilisateurs Clés	Dépendances				
Estimation Charge Métier					
Hypothèses		Planning			
Commentaires / Remarques					Budget

95

› Deliverables

- › Projectfiche
- › Implementatieroadmap

Business Case

› Doel: Definiëren

- › Hypotheses die ten grondslag liggen aan de Business Case
- › Capex + Opex
- Voorstel: over 10 jaar om niet-verkiezingsjaren en federale, gewestelijke, gemeenschaps- en lokale verkiezingsjaren te omvatten.

› Hoofdactiviteiten:

- › Definiëring van de hypotheses die ten grondslag liggen aan de Business Case
- › Definiëring van de CapEx in verhouding tot de gedane investeringen
- › Definiëring van de CapEx + OpEx in verhouding tot de aan de infrastructuur gekoppelde kosten
- › Definiëring van de OpEx in verhouding tot het onderhoud
- › Definiëring van de CapEx in verhouding tot de audits
- › Validatieworkshop van de Business Cases

› Deliverables

- › Gedetailleerde Business Case

Raming van de globale kostprijs van de infrastructuur en de ontwikkeling, uitgesplitst per module (CAPEX + OPEX)

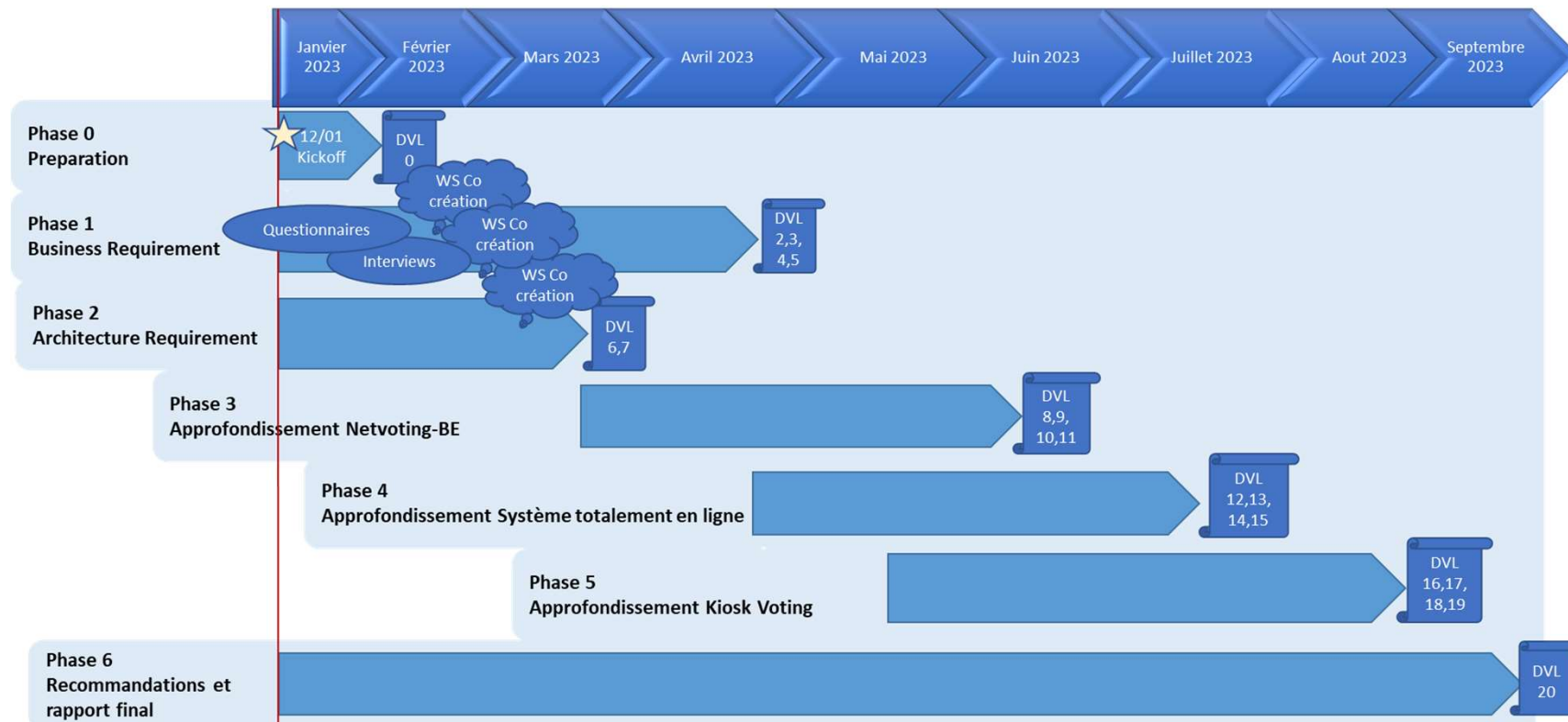
Raming van de kosten voor onderhoud, audit en controle van de oplossingen (OPEX)

Les investissements répartis sur 10 ans

Selon une clé de répartition théorique (à affiner avec le plan de projets)

4. Projectplanning

Business Architecture

Tussenkomende partijen

Naam	E-mail	Organisatie	Rol
Philippe Evrard		Civadis	Functioneel Expert
Arnaud PIRLOT (API)		Civadis	Functioneel Expert
Laureen Madej		NRB	Business Consultant
Alexia Winandy		NRB	Business Consultant
Alain Persoons		NRB	Solution Architect
Laura Van de Voorde		FOD Binnenlandse Zaken	
Evi De Middelaer		FOD Binnenlandse Zaken	
		Buitenlandse Zaken	
		Buitenlandse Zaken	

Business Architecture

Gedetailleerde planning

Taak / vergadering	Duur	Tussenkommende partijen	Modus	Vervaldatum
Verduidelijken - levering vragenlijst	n.v.t.	NRB/CIVADIS	Online	27/01
Verduidelijken - vragen vragenlijst	5d	TBD	Online	03/02
Verduidelijken - Individueel interview	1u		MS Teams	08/02?
Verduidelijken - Individueel interview	1u		MS Teams	08/02?
Verduidelijken - Individueel interview	1u		MS Teams	08/02?
Verduidelijken - Individueel interview	1u		MS Teams	08/02?
Bedenken - Co-creatieworkshop	3u	TBD	Ter plaatse	Eind februari
Bedenken - Co-creatieworkshop	3u			Begin maart
Bedenken - Co-creatieworkshop	3u			Begin maart

5. Het team

Naam	Rol	Fase
Arnaud PIRLOT (API)	Functioneel Expert	Business Architecture
Philippe Evrard	Functioneel Expert	Business Architecture
Sebastien Erwinckx	Systeemingenieur	Target Architecture ; Business Case
Costantinos Simatos	Architect - Veiligheidsexpert	Business Architecture; Target Architecture
Charline Bozet	Business Consultant	Business Architecture
Sebastien Bernard	Architect - Veiligheid	Business Architecture; Target Architecture
Axel Legay	Architect - Veiligheidsexpert	Business Architecture; Target Architecture
Laureen Madej	Business Consultant	Business Architecture
Alain Persoons	Solution Architect	ALL
Leila Rebbouh	Diverse experts	Target Architecture
Benjamin Brandt	Infra Architect/Cloud	Target Architecture; Business Case
Jasper Vervart		Vertaling (TBV met PHE)
Aurélie Herkenne	PM	ALL

6. In de praktijk

- › Taal: FR (indien nodig kunnen de belangrijkste documenten in het NL vertaald worden)
- › 1 rework/deliverable
- › Projectopvolging:
  - Sharepoint NRB gedeeld met IBZ om documentatie te delen ->
<https://thenrbgroup.sharepoint.com/sites/customers/SPFInt%C3%A9rieur/Voteparinternet01003251>
  - Weekly NRB/Civadis - opvolging Planner Teams
  - Stuurcomité 1x/maand: leden nog te bepalen

Vergadering	Duur	Leden	Modus	Datum
Stuurcomité	1u	TBD	TBD	TBD

Decision log

Onderwerp	Eigenaar	Beslissing
Betrekking van de gewesten, provincies en gemeenten bij de denkoefening	FOD Binnenlands e Zaken	NEEN; Concentratie op federaal niveau
Business Case over 10 jaar	FOD Binnenlands e Zaken	Ja; aandachtspunt op data afhankelijk van verkiezingsperiodes
2 oplossingsarchitecturen per systeem (of slechts 1?)	FOD Binnenlands e Zaken	2 architecturen
FOD Binnenlandse Zaken centraliseert vragen voor de rechtbanken en beheert de relaties met lokale spelers		

Actielogboek

Actie	Vervaldatum	Eigenaar	Status

Vragen?

Bijlage

#	Deliverables
DLV0	Slides kick-off
DLV1	Resultaten van de onderzoeken
DLV2	Blueprint-service voor de 3 geïdentificeerde systemen
DLV3	Business Requirements
DLV4	Business Architecture
DLV5	Vergelijking van de sterke en zwakke punten van verschillende systemen, vanuit een zakelijk perspectief
DLV6	Document met de principes, beperkingen en niet-functionele vereisten
DLV7	Evaluatierooster van de scenario's
DLV8	SWOT per scenario
DLV9	Projectfiche
DLV10	Implementatieroadmap
DLV11	Gedetailleerde Business Case
DLV12	SWOT per scenario
DLV13	Projectfiche
DLV14	Implementatieroadmap
DLV15	Gedetailleerde Business Case
DLV16	SWOT per scenario
DLV17	Projectfiche
DLV18	Implementatieroadmap
DLV19	Gedetailleerde Business Case
DLV20	Aanbevelingsplan & eindrapport

9. Eindrapport

› Doel: de verschillende deliverables samenbrengen en algemene aanbevelingen opstellen.

› Hoofdactiviteiten:

In Word-formaat bestaat het rapport uit:

- › Het projectplan via de kick-offslides
- › De resultaten van de onderzoeken
- › De resultaten van de co-creatieworkshop
- › De modelleringen van bedrijfsarchitectuur in Archi
- › De resultaten van de workshop over de sterktes en zwaktes van de 3 systemen
- › De principes, beperkingen en niet-functionele vereisten
- › Het evaluatierooster van de scenario's
- › De documentatie van de doelarchitectuur die voor elk systeem is geselecteerd
- › De SWOT's per beoordeeld scenario
- › De projectfiches en implementatieroadmap voor elk systeem
- › De gedetailleerde Business Cases
- › Het aanbevelingsplan

› Deliverable

- › Aanbevelingsplan en eindrapport